

Atli Dam, lögmaður:

-Føroyar fullan limaskap í Norðurlanda Ráðnum

Nú fleiri av norðurlondunum helst gerast limir í EF eru ikki útlit til at skipa nakað veruligt pliktandi parlamentariskt samarbeiði millum øll Norðurlond. Júst tí ynskja Føroyar á ein meira beinleiðis og pliktandi hátt at kunna luttaka í tí eftirverandi norðurlenska samarbeiðinum. Eg fari tí enn einuferð at minna Ráðið og stjórnirnar í Norðurlondum á føroyska ynskið um, at Føroyar fáa beinleiðis og fullgyldugan limaskap í Norðurlanda Ráðnum.

Hetta segði Atli Dam, lögmaður, tá hann í vikuni helt røðu á fundinum í Norðurlanda Ráðnum, sum hildin verður í Helsingfors í Finlandi. Hann visti í hesum sambandi á, at ymiska stóða Danmarkar og Føroya sambandi við EF ger tað neyðugt við broytingum í okkara ríkisráttarlígu stöðu. Hetta átti at verði tikið við í metingarnar, tá beinleiðis føroyskur limaskapur í Norðurlanda Ráðnum skal viðgerast. Vit prenta røðu lögmanns:

Hr. Præsident.

De nordiske statsministre har foranlediget en undersøgelse og en udredning af, hvordan samarbejdet i Norden bl.a. i Nordisk Råd vil blive påvirket af den seneste udvikling i Europa, hvor fire lande indenfor EFTA forhandler en såkaldt EOS aftale og mindst to af disse sikter på direkte EF-medlemskab.

Det af landene, der allerede har medlemskab af Fællesmarkedet, og således deltager i det, der kaldes et forpligtende parlamentarisk samarbejde, har givet udtryk for det synspunkt, at parallelt hermed kan vi ikke have et forpligtende nordisk parlamentarisk samarbejde. Et sådant må foregå indenfor rammerne af EF.

Nordisk Råd skal derfor i højere grad være et debatforum, via hvilket parlamentarikere i Norden og regeringerne kan opnå en indirekte indflydelse på den europæiske dagsorden.

Statsministrenes udtalelse accepterer disse synspunkter og konkluderer, at der må ske en successiv tilpasning af de nordiske samarbejdsorganer til det nye europæiske samarbejde og at det tilbageværende nordiske politiske samarbejde i højere grad bør forankres hos statsministrene.

Endvidere konstateres, at allerede i august i år bør udsonderingen vedrørende de nye rammer for nordisk samarbejde være tilendebragt og samtidig bør der forelægges forslag til revidering af Helsingforsaftalen.

To af de selvstyrende områder vil givetvis ikke komme til at deltage i det alternative europæiske samarbejde hverken som medlemmer er tilsluttet en EOS-aftale. Det ville vel også være illusorisk at forestille sig en repræsentationsform, igennem hvilken vi reelt kunne komme til orde i europæisk politisk samarbejde.

I realistisk erkendelse af dette har vi forsøgt at varetage færøske erhvervs- og eksportinteresser i en handelsaftale med EF. Såfremt der er et indhold i de løfteparagraffer, der indgår i aftalen, og som skal kompensere den manglende vilje i det største, frie, ikke subsidierede økonomiske samarbejde — og frihandelsområde, der alligevel har så fælsomme erhvervssektorer og sensible vareproduktioner, at man ikke tør totaliserisere handelen med så lille et område som Færøerne, så kan vi i en årrække lade os nøje med denne form for samarbejde med dette nye

Europa.

En forudsætning er dog, at vi opnår lignende handelsaftaler med EFTA-landene, hvoraf de fire nordiske er de vigtigste. Vi har i mange år i Nordisk Råd talt for udvikling af markedshindringer i Norden, men ikke kunnet komme nogen vegne, når det drejede sig om fiskerisektoren.

Der er dog nu udsigt til, at vi kan opnå brugbare aftaler med de nordiske EFTA-lande.

Fra færøsk side må vi beklage, at et forpligtende nordisk parlamentarisk samarbejde ikke kan etableres, men det nytter jo ikke at stampe imod udviklingen. Derfor kunne vi tænke os på en mere forpligtende og direkte måde at kunne deltage i det tilbageværende nordiske samarbejde, og jeg tillader mig derfor endnu en gang at minde om det færøske ønske om et direkte og fuldgyldigt medlemskab af Nordisk Råd og vil henstille til udredning — statsministrenes personlige repræsentanter — om at medtage muligheden for dette i deres overvejelser vedrørende revideringen af Helsingforsaftalen.

Ja, jeg vil endvidere henstille til statsministrene, at det naturlige ønske om deltagelse fra de selvstyrende nationer i statsministrenes — og de personlige repræsentanters — behandling af disse spørgsmål, nu opfyldes. Det vil sige, at vi hermed beder om en formaliseret indbydelse til at deltage i dette arbejde.

Det faktum, at Danmark er medlem af Det europæiske Fællesskab

Atli Dam, lögmaður: Ógvuliga umráðandi, at Føroyar kunnu fá góðar handilsavtalur við EFTA-landini. Útlit eru eisini til, at vit á fiskivinnuøkinum kunnu fáa brúklígar avtalur við tey Norðurlond, sum eru limir í EFTA

og Færøerne ikke, har ledt til overvejelser vedrørende justeringer af vor selvstyrestatus indenfor Det danske Rige, og der findes folkeretskyndige, der afgjort mener at justeringer er nødvendige i den nye situation.

Dette er ikke et anliggende for Nordisk Råd, men noget vi i givet fald kan afklare med den danske regering og det danske folketings på traditionel pragmatisk og venskabelig vis, men jeg nævner dette eftersom en af andstødstenene i spørgsmålet om selvstændigt færøsk medlemskab af Nordisk Råd, har været vor statsretlige stilling i Det danske Rige.

Der er også andre værdifulde elementer i det nordiske samarbejde, som vi gerne vil have mulighed for at værne om, og opnåede resultater vi gerne ser bevaret.

En del spørgsmål vil vi kunne tage op overfor EF enten direkte eller igennem Danmarks regering, her tænker jeg specielt på muligheden for at kunne få adgang til resultater opnået indenfor det euro-

pæiske samarbejde på f.eks. forskningsområdet, vedrørende uddannelser, indenfor miljø og energi etc.

Men der er en del spørgsmål, som jeg gerne vil henlede opmærksomheden på hos de nordiske lande, der nu har sat kurs ind i det europæiske samarbejde.

Vi har haft et fælles nordisk arbejdsmarked, eller i hvert fald haft let ved at opnå arbejdstilladelse i andre nordiske lande. I fiskerisektoren er varers oprindelse et afgørende spørgsmål for EF, vi har haft en del vanskeligheder i denne anledning vedrørende beskæftigelse af færøske fiskere. Fra færøsk side håber vi dog, at de øvrige nordiske lande fortsat vil formå at bibeholde et fælles nordisk arbejdsmarked også omfattende de områder, der er medlemmer af Norden men ikke EF, således at den frie vandrings af kapitalarbejdskraft og varer indenfor EF ikke sætter os udenfor i nordisk sammenhæng.

Vi føler også behov for at få bekræftet, at den

nordiske pasunion fortsat kan bestå, og er meget optaget af spørgsmålet om bevarelse af det fælles sociale sikkerhedsnet, som omfatter nordiske borgere uanset hvilket land de opholder sig i.

Et af de vigtigste spørgsmål for os, der ikke har ressourcer til at drive uddannelsesinstitutioner indenfor alle områder, er adgangen til nordiske uddannelsesinstitutioner, skoler og læreanstalter, og adgangen til at deltage i forskning, der i dag foregår i de nordiske lande kan bevares, selv om disse fremover bliver EF-lande i tilgift.

I dag betaler vi vel 2-3 dobbelt pris for en uddannelsesplads i et EF-land — bortset fra Danmark — sammenlignet med, hvad EF-borgere betaler.

Som udviklingen tegner sig, kan Vestnordenområdet blive det eneste, der reelt står udenfor EF-samarbejdet, og vi vil derfor have et forstærket behov for, at støtten fra Nordisk Råd til kulturelle forsk-